

Per què no van a classe els estudiants? Un estudi de camp sobre les causes de l'absentisme acadèmic dels estudiants de primer curs de Dret de la UB¹

Max Turull Rubinat
Vicedegà d'ordenació acadèmica
Facultat de Dret, Universitat de Barcelona
mturull@ub.edu

Berta Roca Acedo
MID-Dret
Facultat de Dret, Universitat de Barcelona
mid.dret@ub.edu

Resum:

Aquest estudi presenta una anàlisi quantitativa i qualitativa sobre l'absentisme a classe dels estudiants de primer curs de Dret de la Universitat de Barcelona el curs 2007-2008. S'ha treballat amb dades obtingudes per enquesta telefònica assistida per ordinador a 574 estudiants (90,7% de la població objectiu). S'ha quantificat el nivell d'absentisme (el 47% dels estudiants només assisteix a classe de vegades, poc o gens); s'han analitzat les causes de l'absentisme (el motiu majoritàriament invocat és el professorat, la seva metodologia, la incompatibilitat amb activitat laboral, la falta de motivació del mateix alumne, la dificultat i el fet de preparar-se l'assignatura pel seu compte); s'ha vinculat rendiment acadèmic i absentisme (entre els estudiants que aproven el 100% dels crèdits matriculats, el 89,3% anaven sempre o gairebé sempre a classe; dels estudiants que no han aprovat cap crèdit, el 80,2% anava poc, gens o a vegades a classe) i també s'han creuat les dades d'absentisme, abandonament (27,2%) i nota d'accés (el 66,2% dels estudiants que van abandonar la carrera havia accedit a la llicenciatura amb una nota de tall d'entre 5 i 5,99).

Mots clau: abandonament d'estudis; absentisme acadèmic; rendiment acadèmic

This study presents a quantitative and qualitative analysis about absenteeism for first academic year students of Law of the University of Barcelona during 2007-2008. The information was obtained by computer-assisted telephone to 574 students (it represents a 90.7% of the population). We quantified the level of absenteeism (47% of students attend class occasionally, or never), and we analyzed the

---

¹ Aquest article té el seu origen en el projecte "Per què no van a classe els estudiants? Un estudi de camp per descobrir els motius reals de l'absentisme acadèmic dels estudiants dels primers cursos de la Facultat de Dret" seleccionat favorablement i finançat dins la convocatòria del "Programa de Recerca en Docència Universitària (REDICE-06), modalitat A" de l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona. Algunes de les dades d'aquest article s'han avançat a TURULL RUBINAT, M. i ROCA ACEDO, B. (en premsa, previsió 2010). *El rendiment acadèmic de l'alumnat de primer curs de Dret a la Universitat de Barcelona. Una anàlisi dels resultats i de les seves causes*. Barcelona: AQU Catalunya.

causes of absenteeism (the main reason they argued were the teachers and their methodology, the inability for the students of combining studies and their jobs, the lack of motivation among the students, the fact that some students are preparing the courses on their own (no attending lectures).

Also, we studied the connection between academic performance and absenteeism. Between the students who passed 100% of the credits enrolled, an 89.3% expressed that they attended all or almost all lectures. Nevertheless, an 80.2% of students that did not pass any credit expressed that they went occasionally or practically never to the lectures. We compared, also, data on absenteeism, abandonment and access mark. In this direction, a 66.2% of students who abandoned acceded to their degrees with a grade lower than 6 over 10.

Keywords: dropout; academic absenteeism, academic achievement

1. Plantejament

Aquest treball forma part d'un projecte més ampli que intenta identificar de manera objectiva els elements determinants i causals del rendiment acadèmic dels estudiants dels primers cursos dels ensenyaments de la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona.

Algunes de les dades vinculades als resultats acadèmics dels estudiants de la llicenciatura de Dret durant els cursos compresos entre els anys 1999 i 2005 són aclaparadores: entre un 60-70 % dels estudiants matriculats en els primers cursos de la llicenciatura no es presenten als exàmens finals. Són dades de registre extretes de les estadístiques sobre rendiment acadèmic de la mateixa Facultat de Dret. D'altra banda, l'apreciació empírica dels docents, que fins ara no s'havia quantificat objectivament, és plenament coincident i lamentablement complementària: al llarg del curs només assisteix a classe, aproximadament, entre un 30 % i un 40 % de l'alumnat matriculat a les assignatures de primer i segon cursos.²

És una dada certa i evident que l'assistència a classe de l'alumnat dels primers cursos ha baixat a nivells que mai no s'havien assolit. No es tracta ja de la típica caiguda d'assistència del segon

---

² Ens referim tant a estudiants nous, o de primera matrícula, com a estudiants de segona matrícula i successives.

semestre, sinó que la baixa assistència s'observa en tota la magnitud poques setmanes després d'haver començat el curs. I això, és, amb caràcter universal en la major part dels estudis.³

Les dificultats per tractar l'absentisme estudiantil com un veritable problema acadèmic sorgeixen del fet que poques vegades s'ha analitzat objectivament i s'ha quantificat degudament.⁴

2. Estat de la qüestió

La bibliografia sobre l'absentisme universitari és poc extensa però molt recent, la qual cosa no vol dir que el fenomen de l'absentisme sigui recent. En un informe sobre l'absentisme a Ciències Polítiques i Sociologia, Meritxell Ramírez (Ramírez i Ollé, 2009) atribueix aquest fet a diferents raons. Per una banda, l'aparició de les agències de qualitat universitària ha propiciat la identificació de l'absentisme com un problema d'interès polític i públic. En aquesta línia, cada cop més es parla de condicionar el finançament de les universitats segons l'eficiència i eficàcia, prenent com a indicadors les taxes de rendiment, graduació i abandonament. Per l'altra, l'absentisme s'ha fet més evident en un model pedagògic nou, promogut per la incorporació a l'espai europeu d'ensenyament superior, en què és necessària una presència i una participació més activa de l'alumnat.

L'existència d'estudis sobre l'absentisme duts a terme per a diverses universitats públiques espanyoles ens posa de manifest que la poca afluència d'alumnes a les aules universitàries, a part de ser una evidència, esdevé una preocupació per a les mateixes institucions.

Majoritàriament, l'objectiu que persegueixen aquests estudis és quantificar més objectivament que la pròpia percepció, l'absentisme a les aules i conèixer els motius que porten els estudiants a no assistir a classe, per poder dissenyar les accions necessàries per reduir l'absentisme i els efectes que se'n deriven.

La idiosincràsia de les universitats, de les facultats i dels mateixos ensenyaments posa de manifest diferències tant en l'enfocament com en les metodologies de les diverses investigacions sobre absentisme.

Pel que fa a la metodologia, el qüestionari dirigit als estudiants és l'instrument més emprat per recollir informació. Però els estudis consultats coincideixen a destacar que arribar als alumnes més absentistes suposa una dificultat a l'hora de dur a terme la recerca. Aquests alumnes constitueixen el col·lectiu de més interès i, alhora, el més inaccessible per la poca presència o nul·la a les aules i a les facultats. És per aquesta raó que els responsables dels estudis han desenvolupat diferents estratègies metodològiques encaminades a superar aquest obstacle.

Per exemple, Gracia Expósito i De la Iglesia Villasol (Gracia Expósito i De la Iglesia Villasol, c. 2007), en el seu estudi, opten per passar els qüestionaris a classe el dia de l'examen final, cosa que els

---

³ En una reunió acadèmica recent, el degà de la Facultat de Física de la UB explicava que un estudi de camp centrat en la seva llicenciatura revelava que l'assistència a classe tan sols arribava al 40 % dels estudiants matriculats.

⁴ Entenem per *absentisme* la no-assistència a les classes de cadascuna de les assignatures per motius formalment no justificats (malaltia, accident, etc.). Aquest comportament es pot quantificar i se'n poden fixar nivells diferents, plantejats tant en termes d'absència a classe com de presència.

permet obtenir les dades de l'alumnat que no va a classe però que es presenta a l'examen. En canvi, en l'estudi de la Universitat de Vigo, Espada Recarey (Espada Recarey, s.f.), com a activitat complementària al qüestionari, comptabilitza el nombre d'estudiants que hi ha en diferents espais del campus (aules, laboratoris, biblioteca, aules informàtiques, etc.) durant cinc dies en diferent horari. La Comissió sobre l'Absentisme de la Facultat d'Economia i Empresa de la UB (Facultat d'Economia i Empresa de la UB, 2009) planteja la pregunta del qüestionari de manera impersonal, preguntant als alumnes per què pensen que els seus companys no assisteixen a classe.

Resulta complex establir comparacions entre els resultats obtinguts en relació amb la quantificació del grau d'absentisme dels estudis consultats (per les diferències que presenten tant en la recollida de dades com en el tractament posterior). El tipus de qüestionari, la formulació de les preguntes i el moment i lloc de la recollida determinen en gran manera els resultats finals. Hi ha estudis, com el de la Universitat de Vigo (Espada Recarey, s.f.) i la Universitat d'Oviedo, que estableixen categories quant a la freqüència per quantificar el grau d'assistència. D'altres, com el de la Universitat Complutense de Madrid (Gracia Expósito y De La Iglesia Villasol, c. 2007), demanen a l'alumnat que defineixin ells mateixos el percentatge d'assistència mitjana a l'assignatura. En canvi, l'estudi de la Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona calcula el percentatge d'assistència a partir de la participació dels estudiants en les enquestes de satisfacció (Ramírez i Ollé, 2009).

En definitiva, en tots els estudis, la quantificació no té més interès que objectivar una percepció del professorat. En canvi, nosaltres estimem que conèixer els motius que porten els alumnes a no assistir a classe esdevé una informació molt valuosa per poder posar en marxa accions que condueixin a disminuir els índexs o canviar els comportaments. És per aquesta raó que tots els estudis han posat molt d'èmfasi a conèixer quins són els veritables motius que porten l'alumnat a no assistir a les classes.

Per recollir la informació en relació amb els motius de l'absentisme, en algunes ocasions s'han formulat preguntes obertes i en d'altres, preguntes tancades en què s'havia d'indicar el grau d'acord o desacord amb les afirmacions exposades. N'hi ha que han combinat els dos tipus de preguntes. Les preguntes obertes permeten obtenir més espontaneïtat en les respostes dels estudiants que les tancades, però aquestes darreres permeten incidir en la valoració concreta d'algun aspecte determinat que vulguem analitzar. Tot i que no seria oportú o apropiat mostrar un llistat amb els motius expressats, creiem que és important assenyalar que un percentatge elevat d'estudiants considera el tipus de metodologia de les assignatures una raó per no assistir a les classes. També, i relacionat amb la metodologia, s'observa que l'alumnat veu poc útils les classes, i per tant prefereix preparar-se de manera autònoma les assignatures. Un altre motiu destacat és la incompatibilitat d'assistir-hi, ja sigui per raó de feina o per coincidència d'assignatures. La identificació d'aquests motius com a principals raons per no assistir a classe posen de manifest, una altra vegada, que cal una reflexió sobre les responsabilitats atribuïbles al sistema —i als docents en particular— respecte a la qualitat de la docència.

Per superar les greus dificultats metodològiques d'alguns dels estudis sobre absentisme fets fins ara, i que afecten l'essència i l'orientació dels resultats, el nostre estudi ha optat, com després s'indica, per

l'enquesta telefònica a tots els matriculats com a instrument de recollida de dades. D'aquesta manera s'ha pogut obtenir informació del 90,7 % de la població objectiu independentment del caràcter més absentista o menys. En aquest sentit, el nostre estudi no només persegueix quantificar els nivells d'absentisme en les aules de primer curs i conèixer-ne els motius, sinó observar com l'absentisme pot afectar altres indicadors de qualitat com ara el rendiment acadèmic i l'abandonament.⁵ La detecció i l'anàlisi d'aquesta problemàtica esdevé necessària per al desenvolupament de polítiques acadèmiques dirigides a millorar la qualitat de la docència i els resultats acadèmics obtinguts.

3. Objectius

L'objectiu de la recerca era simple i alhora complex. Ens plantejàvem tres objectius principals:

a) En primer lloc, volíem determinar si, efectivament, existia absentisme estudiantil i, si era així, quantificar-lo.

b) En segon lloc, volíem conèixer de manera fidedigna per quins motius concrets i reals un nombre elevat d'estudiants matriculats a primer curs de Dret no assistia a classe des de començament de curs. En aquest sentit, les hipòtesis explicatives eren diverses i variades, però no passaven de ser pures especulacions sobre simples suposicions dels docents i dels òrgans de gestió del centre: estudiants que es desencanten dels estudis, estudiants que s'hi havien matriculat per inèrcia familiar, alumnat que s'hi va matricular perquè no sabia ben bé què estudiar, estudiants a qui no agrada el que veuen, alumnat que ha trobat feina, estudiants simplement repetidors, etc.

c) I, en tercer lloc, volíem establir les relacions entre absentisme estudiantil i rendiment acadèmic. En aquest sentit la hipòtesi de treball era doble: d'una banda, creïem que amb un major absentisme estudiantil, decreixeria el rendiment acadèmic i, de l'altra, que l'absentisme estudiantil seria la fase prèvia a l'abandonament, fenomen que sovint es pot identificar com un rendiment acadèmic nul. El plantejament era simple i obeïa a una constant de la funció docent: assistir regularment a classe ajuda a millorar el rendiment acadèmic de l'alumnat? No assistir-hi, l'empitjora?

4. Rellevància

Plantejats així els objectius de l'estudi —tant el vincle entre absentisme i rendiment acadèmic, com també el coneixement real i objectiu dels nivells d'absentisme i, sobretot, de les causes—, la recerca hauria de proporcionar un coneixement previ i imprescindible per dissenyar eines per combatre'l amb més eficàcia i precisió. Per assenyalar-ne només algun exemple, podem afirmar que tan sols amb els resultats de la recerca es podria decidir clarament la idoneïtat de potenciar els grups semipresencials o d'estudi orientat basats en el campus virtual, es podria avançar millor en la implantació de l'EEES i

---

⁵ *Vid. supra* cap. 5.

la metodologia ECTS i, sobretot, es podrien implementar polítiques acadèmiques adreçades a millorar clarament els resultats acadèmics dels estudiants dels primers cursos.

Per tant, entenem que l'estudi de l'absentisme era rellevant per diversos motius: *a)* perquè obeïa a un problema real i de primera magnitud de la major part d'estudis universitaris; *b)* perquè afectava un gran nombre absolut d'individus; *c)* perquè la recerca era pionera en els termes en què estava plantejada i en la metodologia emprada, i *d)* perquè podia oferir nova llum a un dels problemes més greus que té plantejats actualment la Universitat.

5. Metodologia

La metodologia d'investigació es va basar en la recollida i el tractament de les dades que s'havien obtingut a partir d'enquestes telefòniques a l'alumnat de nou ingrés que s'havia matriculat en alguna de les assignatures obligatòries de primer de la Llicenciatura de Dret.

Primerament, es va crear una base de dades de tot l'alumnat, amb informació acadèmica facilitada per la Secretaria d'Estudiants i Docència de la Facultat, i per la unitat de Gestió Acadèmica de la UB.

Posteriorment, es va entrevistar telefònicament cadascun dels estudiants. La tècnica de l'enquesta telefònica ens va permetre superar la dificultat d'accedir als alumnes més absentistes que, d'altra banda, representaven el col·lectiu de més interès per al nostre estudi.

L'enquesta estava basada en un qüestionari amb dues parts ben diferenciades. En la primera part se'ls demanaven dades de caràcter més general (treball, residència actual, etc.) amb l'objectiu posterior de relacionar-les amb l'absentisme. En la segona part, se'ls demanava l'assistència a cadascuna de les assignatures en què estaven matriculats i els motius que els portaven a no assistir a classe. Abans d'iniciar aquesta segona part, es va considerar oportú afegir-hi la pregunta sobre si l'estudiant havia abandonat la carrera. En cas afirmatiu, no seguïem l'enquesta per no distorsionar els resultats sobre l'absentisme. L'interès de l'estudi requeïa a conèixer els comportaments dels alumnes en actiu, i no ens interessava contaminar el grau d'absentisme real amb el provocat per l'abandó prematur d'alguns estudiants que, òbviament, ja no assistien a classe.

L'univers estava format pels 633⁶ alumnes de nou ingrés matriculats el curs 2007-08 a alguna de les sis assignatures obligatòries de primer curs de la Llicenciatura de Dret de la Facultat de Dret de la UB (Història del Dret, Dret Romà, Dret Civil I, Teoria del Dret, Ciència Política i Dret Constitucional I). Es van dur a terme 574 entrevistes, que representen el 90,7 % de la població objectiu.

El treball de camp es va executar del 14 d'abril al 7 de maig de 2008.⁷ Per completar les entrevistes es van fer un màxim de cinc trucades a cada individu en diferents hores i dies. El balanç final de les

---

⁶ L'univers inicial de l'estudi era de 661 alumnes; se'n van descartar 28 per problemes amb les dades disponibles, i es va començar l'estudi amb una població real de 633 alumnes.

⁷ Entre el 3 i el 7 de novembre de 2008 es va dur a terme una segona ronda d'entrevistes referents a l'abandonament dels estudis.

trucades va ser el següent: enquestes fetes: 574; telèfons erronis: 14; il·localitzables: 32; residents a l'estranger: 7; negatives: 6 (total: 633).

En l'última fase de l'estudi es va crear una base de dades amb l'alumnat objecte d'estudi on s'indicava la taxa de rendiment de cadascun. La taxa obtinguda era el resultat de dividir el nombre de crèdits superats de l'estudiant pel total de crèdits en què s'havia matriculat.

6. Característiques de l'alumnat

En l'entrevista telefònica es van obtenir dades d'interès general, com ara l'activitat laboral, la residència i la formació en altres estudis universitaris. La informació obtinguda va resultar d'una riquesa extraordinària, tant des del punt de vista quantitatiu com qualitatiu,⁸ tant per la vinculació posterior amb l'assistència a classe com per elaborar un perfil de l'estudiant de nou ingrés de primer.

Finalment, es va contactar amb 574 estudiants. El 55,2 % dels estudiants entrevistats eren dones i el 44,8 % restant, homes. Pel que fa a l'edat, el 57,0 % dels enquestats tenia 18 o 19 anys, mentre que el 15,9 % en tenia 20. Els que tenien entre 21 i 23 anys representaven el 15,9 % dels entrevistats. En canvi, només l'11,3 % tenia 24 anys o més.

La meitat dels entrevistats residia a la ciutat de Barcelona (52,8 %), principalment als districtes de Sarrià-Sant Gervasi (13,8 %), de l'Eixample (9,8 %), de Les Corts (5,9 %) i de Sants-Montjuïc (5,7 %). Respecte dels que vivien fora de la Ciutat Comtal, la majoria provenia dels municipis del Baix Llobregat (16,4 %) o de la resta del Barcelonès (11,0 %). En canvi, el 7,0 % vivia al Vallès Occidental o Oriental, i el 6,1 %, al Maresme. El 6,8 % provenia de la resta del país.

El 38,5 % de l'alumnat entrevistat treballava. Els alumnes que treballaven eren, principalment, els de més edat: d'entre els que tenien 18 anys, el 21,1 % estava ocupat; dels que tenien entre 21 i 23 anys, en treballava el 53,8 %, i entre els més grans de 30 anys, el 72 %.

El 5,6 % dels estudiants entrevistats tenia, en el moment d'accedir als estudis de Dret, altres estudis universitaris finalitzats, especialment Relacions Laborals, ADE i Econòmiques. El 3,7 % cursava una altra carrera simultàniament a la de Dret. Finalment, el 93,0 % continuava cursant la carrera de Dret. D'aquests últims, el 82,4 % ho feia en horari de matí, el 12,7 %, en horari de tarda i el 4,9 %, en horari de matí i tarda.

---

⁸ El treball de camp de l'entrevista telefònica assistida per ordinador el va dur a terme GESOP sota la direcció d'Àngels Pont, a qui, més enllà de l'encàrrec professional, agraïm la implicació en el disseny de la investigació i en la recerca de solucions als problemes plantejats.

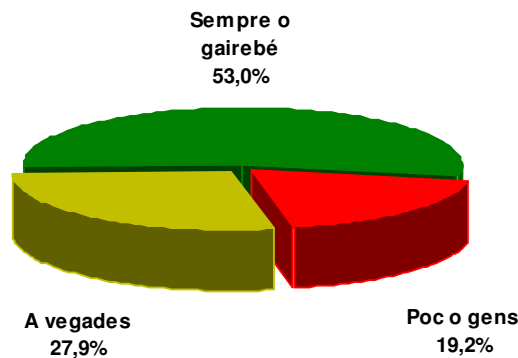
7. Resultats

7.1. La identificació i la quantificació de l'absentisme acadèmic

Als estudiants entrevistats se'ls va demanar si assistien a classe sempre, sovint, poc o mai en cadascuna de les assignatures obligatòries a les quals s'havien matriculat.

La meitat dels alumnes entrevistats afirmava que assistia a classe sempre o gairebé sempre (53 %). D'altra banda, una quarta part dels enquestats (27,9 %) declarava que només anava a les aules de vegades, i el 19,2 %, dos de cada deu, assistia a classe poc o gens. En definitiva, un 47,10 % dels estudiants només assisteix a classe de vegades o molt poc.

Gràfic 1. Percentatge d'assistència de l'alumnat de primer

L'anàlisi per sexes evidencia que no hi ha gairebé diferència pel que fa a l'assistència a classe, tot i que entre les dones hi ha un percentatge que hi va sempre o gairebé sempre (54,3 %) lleugerament superior al dels homes (51,4 %). En canvi, sí que hi ha diferències significatives per edats, ja que el percentatge d'alumnat que va a classe poc o gens augmenta a mesura que s'incrementa l'edat dels entrevistats. Els estudiants de 18 anys són els que hi assisteixen de manera més regular, ja que el 66,3 % afirma anar-hi sempre o gairebé sempre. En canvi, el 50 % dels que tenen entre 24 i 30 anys manifesten anar-hi poc o gens. Ara bé, entre els que tenen més de 30 anys, aquest percentatge es redueix fins al 32 %.

Els alumnes que treballaven afirmaven anar menys a classe que els que no treballaven: el 29,4 % afirmava anar-hi poc o gens i, en canvi, només un 12,7 % dels que no treballen manifestava anar-hi poc o gens. Veiem que el percentatge d'absentisme també és més gran entre els que tenen horari laboral de matí i tarda (38,5 %) o de tarda (26,5 %) que entre els que el tenen de matí (9,8 %).

Per tant, el segment d'estudiants més absentistes correspon al perfil d'un home entre 24 i 30 anys que treballa i que està matriculat en torn de matí i tarda.

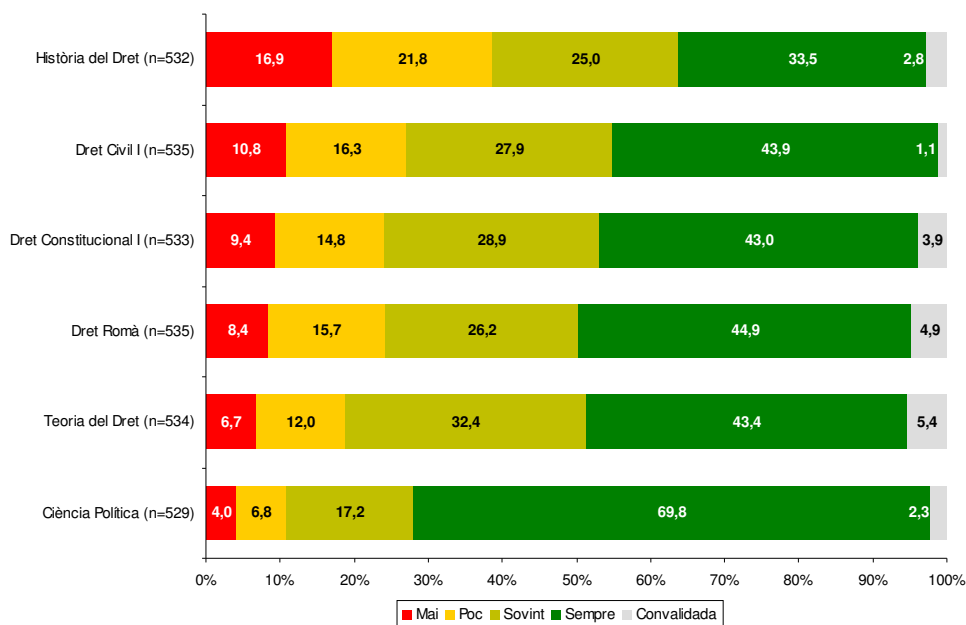
a) Anàlisi de l'assistència per assignatures

La majoria de les assignatures presenten un percentatge aproximat del 44 % d'alumnes que assisteixen sempre a classe. Només Ciència Política destaca favorablement amb un percentatge molt més alt (69,8 %) d'alumnat que manifesta assistir sempre a classe i és, per tant, l'assignatura que presenta menys absentisme. En contraposició, el percentatge més baix d'alumnes que sempre hi assisteixen (33,5 %) el trobem a l'assignatura d'Història del Dret.

Pel que fa a aquesta assignatura, el 16,9 % d'estudiants matriculats afirmava no anar-hi mai (el 2,8 % no hi anava perquè la tenia convalidada), el 21,8 % deia que hi anava poc i el 25 %, sovint. Només un terç dels entrevistats que no havia abandonat afirmava anar-hi sempre (33,5 %).⁹

Al voltant del 10 % afirmava no anar mai a classe a les assignatures de Dret Civil I (10,8 %) i Dret Constitucional I (9,4 %). D'altra banda, el 8,4 % deia que no anava mai a classe de Dret Romà i el 6,7 %, a la de Teoria del Dret. Amb tot, el percentatge dels que hi anaven sempre se situa al voltant del 44 % en els casos esmentats. A més, les assignatures de Teoria del Dret i Dret Romà presenten la proporció més gran d'alumnes que les tenen convalidades (al voltant del 5 %).

Gràfic 2. Percentatge de l'assistència de l'alumnat per assignatures

⁹ Aquestes dades tan extremes apareixen concentrades en dos grups del torn de matí.

Taula 1. Percentatge d'absentisme per assignatures

		Història del Dret	Dret Civil I	Dret Constituc. I	Dret Romà	Teoria del Dret	Ciència Política
Total		38,70	27,10	24,20	24,10	18,70	10,80
Sexe	Home	40,70	31,10	27,60	23,80	22,10	9,70
	Dona	37,10	23,80	21,40	24,40	16,00	11,60
Edat	18 anys	35,90	22,30	19,00	19,00	12,00	6,00
	19 anys	41,40	24,20	20,50	25,00	20,30	10,90
	20 anys	41,00	30,60	24,70	29,40	15,30	10,80
	De 21 a 23 anys	39,50	31,30	31,30	25,00	23,50	18,20
	De 23 a 30 anys	48,60	41,20	50,00	38,20	44,10	25,70
	Més de 30 anys	19,00	33,30	21,70	16,70	22,70	
Situació laboral	Treballa	46,20	33,80	35,40	26,40	24,00	17,10
	No treballa	34,40	23,10	17,80	22,80	15,70	7,10
Horari	Matí	39,90	24,80	21,30	23,10	14,80	9,00
	Tarda	28,40	38,20	46,30	25,00	43,90	16,70
	Matí i tarda	38,50	28,00	11,50	30,80	15,40	24,00

b) Motius de l'absentisme

Es va demanar, a tots els que afirmaven anar a classe poc o mai a alguna de les assignatures, quins eren els motius que els portaven a no assistir-hi¹⁰ amb l'opció d'indicar-ne més d'un.

Els motius de l'absentisme divergien segons les assignatures, però els alumnes van manifestar com a principals raons de no assistir a classe la manera d'explicar del professorat (metodologia) o el professorat mateix, la incompatibilitat amb el món laboral i que es preparaven les assignatures pel seu compte.

En les dues assignatures amb més absentisme, Història del Dret i Dret Civil I, la causa principal de no assistir a les aules era el professorat o la metodologia que seguia. Així ho assegurava la meitat de l'alumnat en el primer cas (49 %) i un terç en el segon (31 %).

Altres motius que al·legaven els estudiants eren la falta de motivació, la dificultat o el fet de preparar-s'ho pel seu compte (sobretot es preparaven de manera autònoma les assignatures de Dret Constitucional I i Dret Romà). Finalment, en els motius exposats s'observa que un gruix dels alumnes no assisteixen a classe perquè no poden, fonamentalment perquè les classes coincideixen amb l'horari laboral o amb altres activitats. Aquest grup es manté estable en totes les assignatures (entre 30 i 45 estudiants en cadascuna); per tant, el pes és més gran en les que hi ha menys absentisme (Teoria del Dret i Ciència Política).

Subsidiàriament, encara hi ha altres raons esgrimides per l'alumnat que no assisteix a classe. Són les següents: la possibilitat d'avaluació única, la intenció de deixar l'assignatura per a més endavant, la

¹⁰ En aquest cas, les preguntes eren obertes, ja que ens aportaven més espontaneïtat en les respostes i, d'altra banda, no volíem que l'alumnat respongués influenciat amb preguntes tancades.

coincidència de l'horari d'unes assignatures amb el d'altres, la dificultat d'entendre l'idioma o la voluntat de deixar la carrera.

També es va preguntar a l'alumnat que anava a classe poc o mai què faria possible que hi assistís d'una manera més regular. En el cas d'Història del Dret i de Dret Civil I, les dues assignatures amb més absentisme, l'exigència principal era canviar la manera de fer les classes o el professorat (el 55,8 % i el 42,1 %, respectivament). En la resta d'assignatures, aquesta qüestió representava entre el 25 % i el 36 % de les respostes.

Però encara hi ha altres motius que ajudarien a canviar l'actitud de l'alumnat, com ara canviar l'horari de les classes, controlar l'assistència a classe o introduir l'avaluació continuada.¹¹ No obstant això, els estudiants també es responsabilitzaven de la situació quan expressaven que els hauria calgut més motivació, no haver-ho deixat al principi o introduir canvis en l'àmbit personal (horari de feina, lloc de residència, etc.). També demanaven, tot i que menys, que hi hagués més beques, que es pengessin els apunts a Internet, etc. Malgrat tot, un important nombre d'estudiants afirmava que res no els faria possible assistir més a classe i modificar, per tant, el comportament absentista. Aquest percentatge s'incrementava en les assignatures amb menys absentisme.

En definitiva, el professorat o la metodologia que emprava —s'hi inclou el sistema d'avaluació—, com també la falta de motivació o la dificultat, es manifesten com els motius principals per no anar a classe en les assignatures amb més absentisme.

---

¹¹ Cal assenyalar que durant el curs 2007-08, quan es va fer l'enquesta, en el primer curs hi havia cinc GA, que seguien una metodologia d'avaluació continuada —eren els grups amb menys alumnes—, i quatre GO —els més nombrosos—, en els quals se seguia la metodologia que fixava el professorat, sovint basada en una avaluació final —i, eventualment, amb un examen parcial— i prou.

Taula 2. Els motius de l'absentisme

	Història del Dret (n = 206)		Dret Civil I (n = 145)		Dret Constitucional I (n = 129)		Dret Romà (n = 129)		Teoria del Dret (n = 100)		Ciència Política (n = 57)	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
PERQUÈ NO PUC	33	16,00	41	28,30	43	33,30	34	26,40	45	45,00	30	52,60
— Perquè la feina em coincideix amb les hores de classe.	23	11,20	28	19,30	29	22,50	23	17,80	26	26,00	18	31,60
— Perquè l'horari em coincideix amb altres activitats.	10	4,90	12	8,30	10	7,80	11	8,50	16	16,00	10	17,50
— Per qüestions personals.			1	0,70	4	3,10			3	3,00	2	3,50
PEL PROFESSORAT	101	49,00	45	31,00	28	21,70	28	21,70	24	24,00	8	14,00
— Perquè el professorat no utilitza una metodologia adequada.	90	43,70	39	26,90	17	13,20	26	20,20	16	16,00	7	12,30
— Perquè no m'agrada el professor.	11	5,30	6	4,10	11	8,50	2	1,60	8	8,00	1	1,80
PERQUÈ ÉS DIFÍCIL, EM MOTIVA POC	53	25,70	29	20,00	35	27,10	28	21,70	33	33,00	11	19,30
— Perquè és molt pesada, densa, difícil.	20	9,70	17	11,70	17	13,20	4	3,10	9	9,00	2	3,50
— Perquè em motiva poc aquesta assignatura.	20	9,70	6	4,10	13	10,10	9	7,00	16	16,00	7	12,30
— Perquè no considero necessària l'assistència a aquesta assignatura.	7	3,40	2	1,40	3	2,30	11	8,50	2	2,00	1	1,80
— Perquè em dedico a altres assignatures.	6	2,90	4	2,80	2	1,60	4	3,10	6	6,00	1	1,80
PERQUÈ M'HO PREPARO PEL MEU COMPTE	39	18,90	25	17,20	16	12,40	45	34,90	15	15,00	8	14,00
— Perquè em preparo l'assignatura pel meu compte.	31	15,00	17	11,70	11	8,50	38	29,50	9	9,00	5	8,80
— Perquè ja tinc els apunts d'aquesta assignatura.	8	3,90	8	5,50	5	3,90	7	5,40	6	6,00	3	5,30
PERQUÈ ÉS AVALUACIÓ ÚNICA	19	9,20	7	4,80	15	11,60	15	11,60	6	6,00	4	7,00
PERQUÈ LA DEIXO PER MÉS ENDAVANT	22	10,70	13	9,00	14	10,90	8	6,20	3	3,00	2	3,50
PERQUÈ L'HORARI COINCIDEIX AMB EL D'ALTRES ASSIGNATURES	5	2,40	3	2,10	3	2,30	3	2,30	1	1,00	2	3,50
PERQUÈ EM COSTA ENTENDRE L'IDIOMA EN QUÈ ES FA			7	4,80			1	0,80				
PERQUÈ DEIXO LA CARRERA	3	1,50	3	2,10	1	0,80	2	1,60	1	1,00		
ALTRES	4	1,90	4	2,80	2	1,60	3	2,30	2	2,00	2	3,50
NS/NC			1	0,70	2	1,60	1	0,80			1	1,80

7.2. Absentisme, abandonament i rendiment acadèmic

a) Abandonament i absentisme

Conèixer el percentatge d'alumnat que abandona i els motius que el porten a fer-ho no era l'objectiu principal d'aquest estudi. Però, la relació causa-efecte que mantenen aquests dos indicadors, absentisme i abandonament, ens va portar a fer un breu estudi per comprovar si realment l'absentisme és un pas previ a l'abandó prematur de l'ensenyament.

L'estudi sobre l'abandonament¹² es va dur a terme en dues fases. La primera fase consistia a detectar quants alumnes ja havien abandonat els estudis el mes d'abril. Aquesta informació la recollíem en la primera pregunta de l'enquesta telefònica i perseguia dos objectius. Per una banda, discriminar els alumnes que havien abandonat i no incloure'ls en l'enquesta sobre l'absentisme i, per l'altra, obtenir una primera informació sobre els alumnes de nou ingrés que havien abandonat de manera precoç.

El mes d'abril, el 6,7 % dels 574 alumnes enquestats manifestava que ja havia abandonat l'ensenyament de Dret. L'abandonament era més alt en alumnes més grans i en alumnes que treballaven. Entre els que havien abandonat, el 24,3 % declarava haver-ho fet perquè no li agradaven els estudis, i el 18,9 % perquè volia estudiar una altra carrera.

En aquesta mateixa enquesta, es preguntava als alumnes que estaven en actiu si tenien la intenció de seguir els estudis. El mes d'abril, un 6,7 % dels alumnes dubtava si seguir o no, o bé perquè no els motivava o no els agradava la carrera (33,3 %) o bé perquè tenien la intenció de canviar de carrera (30,6 %). Els mals resultats acadèmics obtinguts eren el principal motiu perquè el 41,7 % dels alumnes que dubtava si deixar els estudis decidís fer-ho. Aquest fet constata que els alumnes perceben el rendiment acadèmic com un possible motiu per abandonar l'ensenyament.

La segona fase es va dur a terme un cop acabat el curs acadèmic. L'objectiu era comprovar quants alumnes havien abandonat definitivament l'ensenyament de Dret. Per comprovar-ho es va demanar a la Secretaria d'Estudiants i Docència el llistat d'alumnes que s'havien matriculat el curs passat i que aquest curs no ho havien fet. Posteriorment es va contactar telefònicament amb tots per conèixer els motius de l'abandonament i saber què feien. Conèixer l'alumnat que

---

¹² En el nostre context i en aquest estudi, considerem *abandonament* la diferència entre els estudiants matriculats en el primer curs de Dret el curs 2007-08 i els no matriculats en cap ensenyament de la Facultat de Dret durant el curs següent. Per tant, abandonament és, per als efectes que ens interessin, deixar la carrera, per bé que al final d'aquest epígraf al·ludirem a la diferència entre abandonament en sentit tècnic i mobilitat.

havia abandonat ens permetia recuperar la informació sobre el nivell d'absentisme a les aules i, per tant, poder analitzar la relació entre l'absentisme i l'abandonament.

Dels 661 alumnes matriculats el curs 2007-08, 180 no s'havien matriculat el curs següent, és a dir, una quarta part havia abandonat (27,2 %). Entre els 574 estudiants consultats en la primera fase, la proporció d'abandonament era similar, ja que 151 dels 574, que representen un 26,3 % del total, no s'havien matriculat.

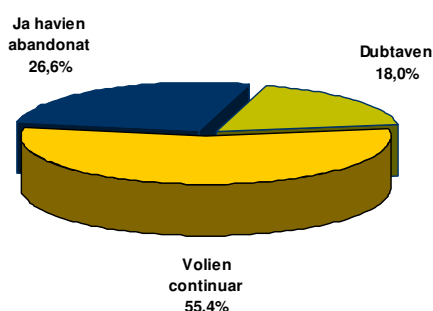
Taula 3. Alumnat que ha abandonat el curs 2008-09

	BASE DE DADES INICIAL		ENQUESTATS 1a FASE		ENQUESTATS 2a FASE	
	n	%	n	%	n	%
Total	661	100,0	574	100,0	128	100,0
Matriculats	481	72,8	423	73,7	12	9,4
Han deixat la carrera	180	27,2	151	26,3	116	90,6

Dels 574 alumnes enquestats en la primera fase, 139 són els que van abandonar, 116 que ho van confirmar en l'entrevista i 23 que no es van poder localitzar.

Dels 139 alumnes que van abandonar la carrera, una quarta part (26,6 %) ja l'havia deixada en el moment de fer-li la primera entrevista (el mes d'abril) i un 18 % dubtava si seguir o no. Un 55,4 % va manifestar en aquell moment que tenia pensat continuar. Tots els que ja havien abandonat a la primera fase de l'estudi no es van matricular el curs 2008-09. En canvi, entre els que llavors dubtaven, set de cada deu van abandonar (69,4 %) i tres es van tornar a matricular (30,6 %).

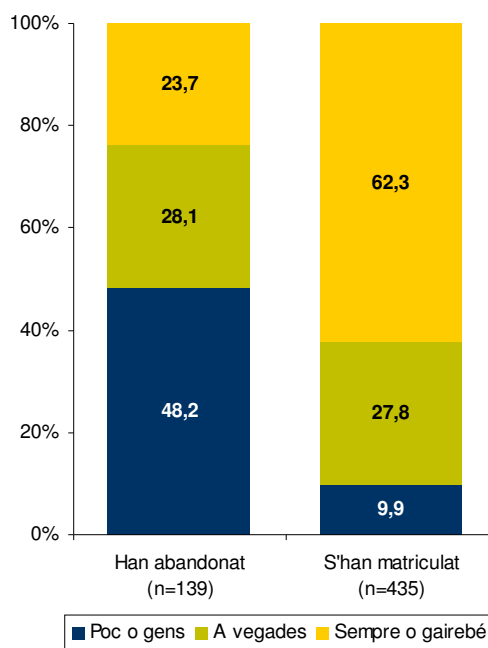
Gràfic 3. Intenció d'abandonar en la primera fase

En aquesta segona fase, l'objectiu principal va ser relacionar les dades sobre l'absentisme del primer estudi amb els estudiants que havien abandonat definitivament la carrera després de comprovar que no s'havien matriculat el següent curs acadèmic.

Comprovem que el 48,2 % dels alumnes que havia abandonat anava a classe poc o gens. En canvi, entre els que continuaven estudiant, el 62,3 % hi assistia sempre o gairebé sempre. La falta d'assistència a classe, per tant, pot ser un primer pas cap a l'abandonament, ja que el 60,9 % de l'alumnat que assistia a classe poc o gens va abandonar l'ensenyament.

Gràfic 4. Relació entre el nivell d'absentisme i el d'abandonament

En alguns casos, absentisme i abandonament es confonen. Alguns alumnes no assisteixen a classe perquè han decidit abandonar els estudis. Aquí, doncs, l'abandonament seria una evidència d'un rendiment acadèmic nul. En altres casos, però, és a la inversa: els mals resultats acadèmics propicien l'abandonament. I, encara en un tercer cas, hi ha l'alumnat que, com que no ha superat nou crèdits de matèries obligatòries, es veu obligat a deixar els estudis de Dret a la UB. En aquest últim supòsit, de vegades és difícil, o fins i tot impossible, saber si l'estudiant no es matricula el curs següent perquè l'han «expulsat» per la normativa de permanència o bé perquè ha decidit, pel seu compte, no seguir amb els estudis.

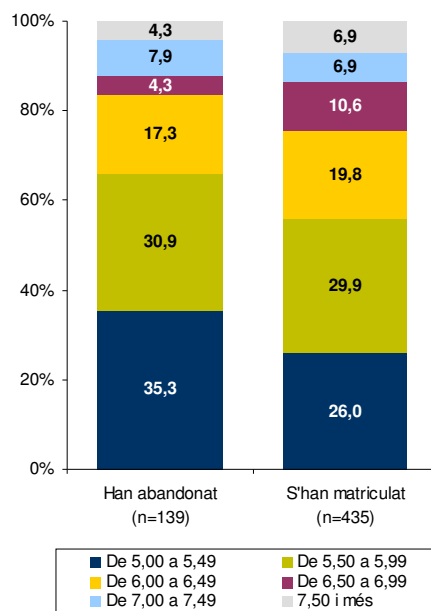
De totes maneres, tant si l'abandonament precedeix una qualificació acadèmica com si n'és una conseqüència, sempre incideix en les estadístiques sobre rendiment acadèmic, és a dir, quan l'estudiant abandona abans d'acabar el curs, les qualificacions són de *no presentat* i continuen constant i incidint en les taules estadístiques que s'elaboren; en canvi, quan l'estudiant abandona després de rebre les qualificacions, naturalment, són les que configuren les estadístiques.

b) Abandonament i nota de tall

El perfil dels que han abandonat l'ensenyament de Dret a la UB també presenta unes notes d'accés a la carrera inferiors a les notes dels que han decidit matricular-se de nou el curs següent. Així, la nota mitjana amb la qual van accedir-hi els primers era de 5,9 %, mentre que

la dels segons era de 6,1 %. De fet, el 66,2% dels estudiants que han deixat la carrera van accedir a Dret amb una nota inferior a 6, mentre que aquesta proporció és del 55,9 % entre els que continuen estudiant la carrera.

Gràfic 5. Nota de tall de l'alumnat que abandona

c) Abandonament i rendiment acadèmic

Remarcàvem abans que els alumnes perceïen el baix rendiment acadèmic com un motiu que els impulsava a deixar l'ensenyament. Aquesta fase de l'estudi ens ha permès constatar que, efectivament, l'abandonament es concentra principalment entre l'alumnat amb un rendiment acadèmic més baix.

Però l'abandonament pot esdevenir tant una causa del baix rendiment acadèmic com una conseqüència. En alguns casos, l'estudiant abandona el sistema per culpa dels baixos resultats acadèmics i, en canvi, altres vegades, és l'abandonament de l'estudiant el que es reflecteix en els mals resultats acadèmics.

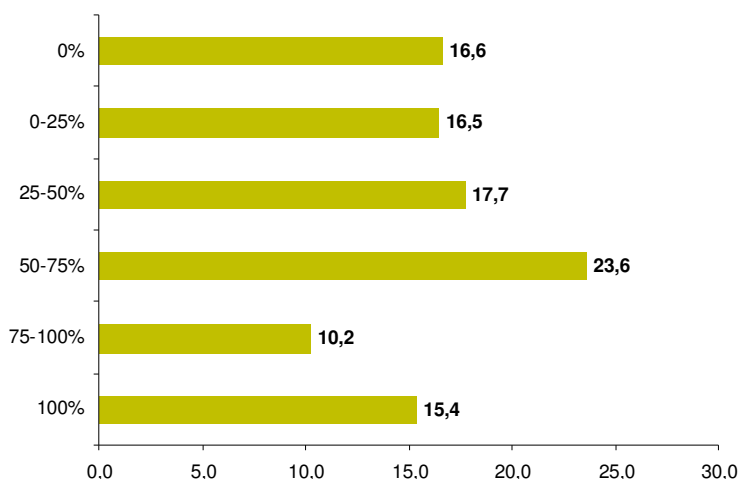
És per aquesta raó que en aquest estudi ens va interessar analitzar el rendiment acadèmic dels estudiants que havíem enquestat. Aquestes dades ens permetien observar quin rendiment acadèmic presentaven els alumnes que eren més absentistes i els que havien abandonat l'ensenyament.

Per poder dur a terme aquesta anàlisi es va afegir un nou camp a la base de dades inicial en què hi figurava el rendiment acadèmic entès com el resultat de dividir els crèdits superats entre el total de crèdits matriculats.

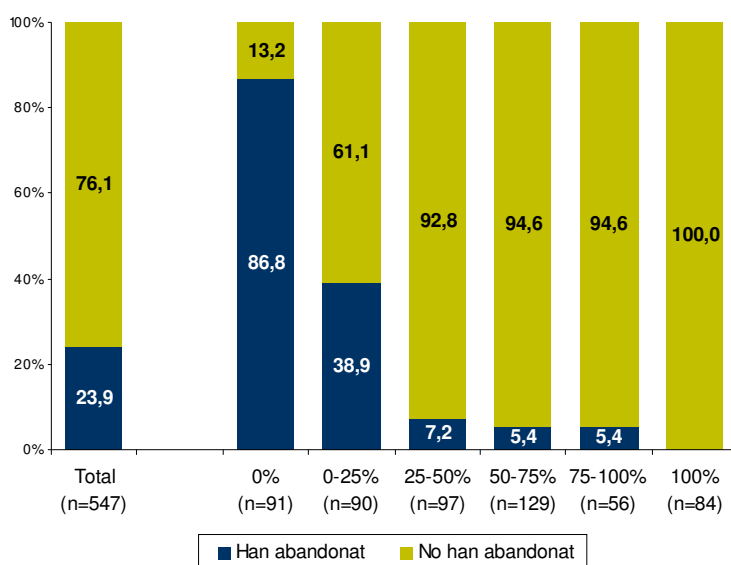
De l'anàlisi del rendiment acadèmic podem destacar que un 15,4 % dels estudiants ha superat el 100 % dels crèdits als quals s'ha matriculat; un 10,2 % n'ha aprovat entre el 75 % i 99 %, i un 23,6 % n'ha superat entre el 50 % i el 75 %. En canvi, el 50,8 % ha aprovat un nombre de crèdits que representa menys del 50 % o que hi equival. D'entre aquests alumnes, un 16,6% no ha superat cap dels crèdits matriculats.

Gràfic 6. Rendiment acadèmic dels estudiants

L'estudi ens mostra que l'abandonament és més alt a mesura que es redueix el rendiment acadèmic, ja que el 86,6 % dels estudiants que no han superat cap crèdit abandona. En molts d'aquests casos, probablement, el baix rendiment és una conseqüència de l'abandonament i no pas una causa.

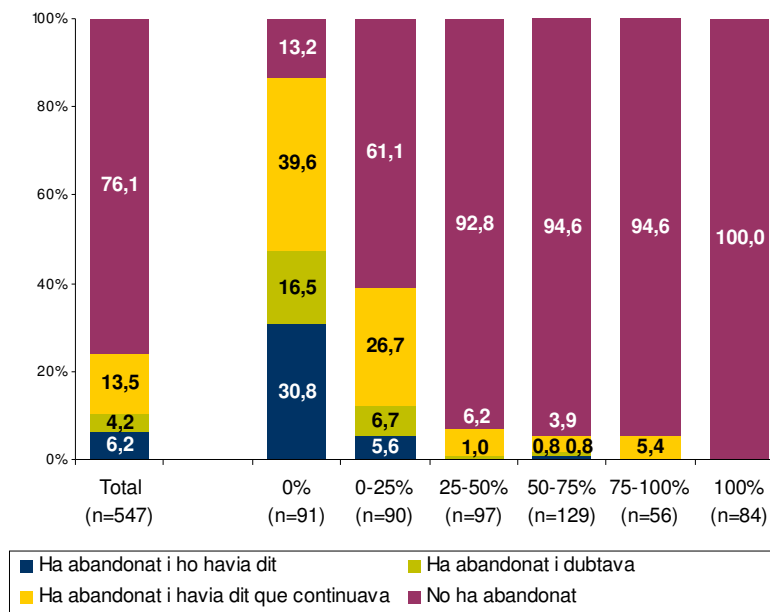
Gràfic 7. Percentatge d'abandonament segons el rendiment acadèmic

Horitzontal: percentatge de crèdits superats; vertical: percentatge d'abandonament.

Si analitzem les dades segons la intenció d'abandonament en la primera fase, van abandonar el 39,6 % de l'alumnat que no havia superat cap crèdit i que en la primera fase havia declarat la intenció de continuar els estudis. En aquest cas, doncs, es confirma que el baix rendiment és també un element desencadenant de l'abandonament.

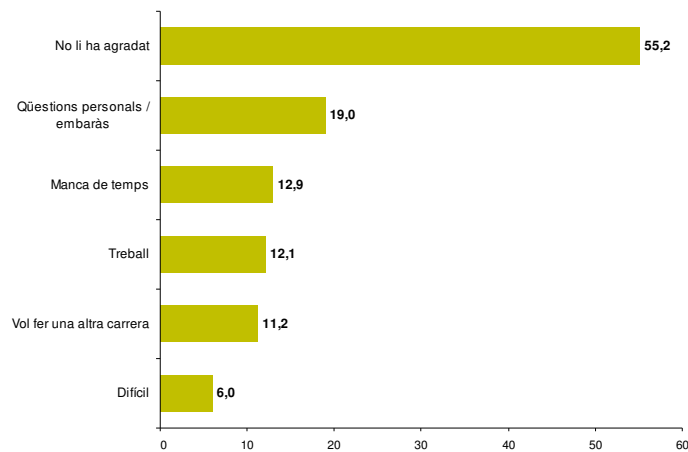
Gràfic 8. Abandonament segons la intenció declarada a la primera fase

Horitzontal: percentatge de crèdits superats; vertical: percentatge d'abandonament.

Pel que fa als motius, observem que el 55,2 % de l'alumnat que ha abandonat ho ha fet perquè la carrera no li agradava i un 19 % per qüestions personals. La manca de temps i la feina també són motius que porten un 12,9 % i un 12,1 % respectivament, a abandonar la carrera. Un 11,2 % afirmava que el motiu de l'abandonament era el canvi de carrera i només un 6 % que deixava els estudis per la dificultat.

Gràfic 9. Motius de l'abandonament dels estudiants

Com a facultat, també ens interessava conèixer què feia l'alumnat que abandonava. Només el 9,5 % dels que havia abandonat seguia estudiant Dret en una altra universitat.

El 39,7 % dels estudiants havia canviat d'estudi universitari, però el 43,5 % d'aquests seguia estudiant a la Universitat de Barcelona. Una quarta part dels estudiants es va posar a treballar (25,95 %) i un 16,4 % va començar a estudiar un cicle formatiu de grau superior.

Tenint en compte aquestes dades, es pot concloure que els motius que presentava la meitat de l'alumnat que va deixar l'ensenyament de Dret de la UB responien al concepte de *mobilitat*, és a dir, ha canviat de carrera o d'universitat, però continua cursant una formació de nivell superior. En canvi, l'altra meitat ha deixat la universitat. És aquesta part la que s'ha d'englobar estrictament en el concepte d'*abandonament*.

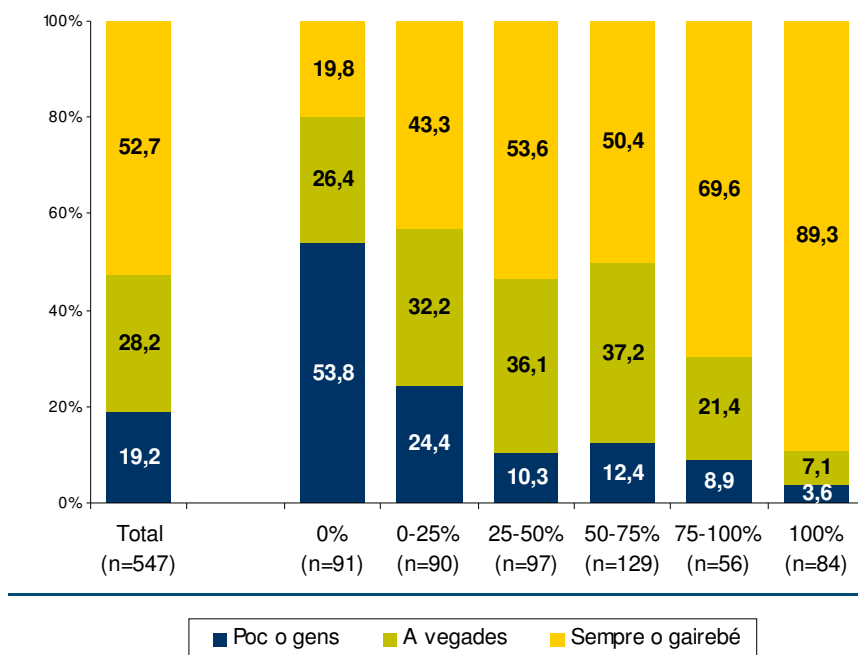
d) Absentisme i rendiment acadèmic

Identificar i quantificar l'absentisme en si mateix no té més interès acadèmic que constatar i precisar quelcom evident. El més rellevant és establir d'una manera objectiva la relació entre l'absentisme i el rendiment acadèmic. La relació entre ambdues variables, però, no és pacífica, ja que ens trobem amb un dels cercles viciosos més típics. L'estudiant obté mals resultats acadèmics perquè no assisteix a classe? o deixa d'assistir a classe perquè no obtenia bons resultats acadèmics? Cal tenir en compte, no obstant això, que l'entrevista telefònica que preguntava per l'assistència a classe en cada assignatura es va dur a terme a mig curs, quan molts estudiants encara no havien obtingut qualificacions acadèmiques. A més, els motius invocats per justificar la no-assistència apunten, en la majoria dels casos, en direccions diferents a la dels resultats.

L'encreuament, en l'àmbit individual, de les dades de crèdits superats durant el curs acadèmic i d'absentisme manifestat pel mateix estudiant, revela que l'alumnat que assisteix a classe sempre o gairebé sempre obté un millor rendiment acadèmic. Així, el gràfic següent mostra una clara vinculació entre el nombre de crèdits superats i el nivell d'assistència a classe. Només el 19,8 % dels alumnes que no han superat cap crèdit diu que assisteix a les aules sempre o gairebé sempre. A l'extrem contrari, entre els que els han aprovat tots, el percentatge dels que assisteixen a classe sempre o gairebé sempre arriba al 89,3 %. I a la inversa, entre els que no

han superat cap crèdit el 80,2% diu que va a classe poc, gens o a vegades, mentre que entre els que ho han aprovat tot, aquest grup només representa el 3,6 %. Per tant, no és agosarat suggerir que, en termes generals, el rendiment acadèmic millora amb l'assistència a classe.

Gràfic 10. Relació entre absentisme i rendiment acadèmic

Horitzontal: percentatge de crèdits superats; vertical: percentatge d'assistència a classe.

7. Conclusions

1. A la qüestió inicial plantejada sobre si objectivament podem parlar de l'existència d'un fenomen d'absentisme en els estudiants de nou accés, la resposta és clarament afirmativa. En les assignatures de primer curs s'han observat uns nivells d'absentisme i d'abandonament molt elevats. Una quarta part dels enquestats va a les aules de vegades (27,9 %), mentre que dos de cada deu assisteixen a classe poc o gens. Gairebé la meitat dels estudiants (47,10 %), en definitiva, només assisteix a classe de vegades, poc o gens. Expressat en positiu, només la meitat (53%) de l'alumnat de nou accés assisteix a classe amb regularitat. El nivell de no assistència a classe és més del doble entre els estudiants que treballen que entre els que no treballen.

2. La segona qüestió plantejada feia referència a les causes de l'absentisme. Des dels centres hi ha una certa tendència a cercar causes externes: desinterès i poca motivació dels estudiants, relaxació dels costums, preferència per una activitat laboral o simple incompatibilitat amb l'horari de feina, etc. La recerca ha mostrat que, efectivament, els motius de l'absentisme són molt variats. Els principals són la manera d'explicar del professor (la metodologia) o el professorat mateix; també la incompatibilitat amb l'horari laboral, la falta de motivació, la dificultat, etc. En les dues assignatures amb més absentisme, la causa principal de no assistir a les aules és, segons l'opinió dels mateixos estudiants, el professorat o la metodologia que

empra, cosa que en certa mesura pot remetre a una mateixa causa vinculada a la metodologia docent i d'avaluació; així ho afirma la meitat dels alumnes en el primer cas (49 %) i tres de cada deu en el segon (31 %). Canviar la manera de fer les classes (55,8 %) o canviar el professorat (42,1 %), que és una altra manera de canviar la metodologia, són els motius que, segons els estudiants, els facilitarien un retorn a classe en les assignatures en què més s'absenten.

3. L'abandonament –o deserció- entre els estudiants de nou accés és molt elevat: un 27,2% dels alumnes matriculats el curs 2007-2008 no seguien els estudis a la Facultat de Dret el curs següent. Les dades han mostrat que el 48,2% dels alumnes que van acabar abandonant, assistia a classe poc o gens (i era el 76,3% si comptem poc, gens i a vegades). El motiu principal d'abandonament (55,2% dels casos) era que la carrera no agradava a l'estudiant; els motius d'incompatibilitat o dificultat per raons laborals era el segon motiu, el d'una quarta part dels que abandonaven (12,9% al·ludien manca de temps i 12,1% directament motius laborals); només amb un 19% s'invocaven motius personals,

4. Quantificat un alt nivell d'absentisme acadèmic i d'abandonament, l'estudi que s'ha dut a terme també permet afirmar que l'absentisme i l'abandonament mantenen una relació de causa-efecte amb el rendiment acadèmic de l'alumnat de primer curs. Els alumnes que sempre o gairebé sempre assisteixen a classe obtenen un millor rendiment acadèmic: només el 19,8 % dels que assistia sempre o gairebé sempre a classe no ha superat cap crèdit. En canvi, entre el segment dels estudiants que han aprovat tots els crèdits matriculats, el 89,3% assistia sempre o gairebé sempre a classe. Per tant, constatem una clara vinculació entre el nombre de crèdits superats i el nivell d'assistència a classe. Inversament, entre el segment dels estudiants que no ha aprovat cap crèdit, el 53% manifestava assistir a classe poc o gens, mentre que entre els que ho han aprovat tot, aquest grup de no assistents només representa el 3,6 %. No és agosarat afirmar que, en termes generals, el rendiment acadèmic millora amb l'assistència a classe.

5. Pel que fa a l'abandonament, els índexs d'alumnes que abandonen la llicenciatura al primer curs augmenta a mesura que es redueix el rendiment de l'alumnat: el 86,8 % dels estudiants que no han superat cap crèdit ha abandonat la carrera. Per bé que en molts casos el baix rendiment és una conseqüència de l'abandonament i no pas una causa, entre els que no han superat cap crèdit, quatre de cada deu (39,6 %) havien afirmat la voluntat de mantenir-se en els estudis de Dret a la UB, tot i que finalment han acabat abandonant. Això confirma que el baix rendiment també és un element desencadenant de l'abandonament.

6. Com s'ha vist, la superposició de les dades de rendiment acadèmic i assistència a classe ofereix una informació que sembla coherent: el 89,3 % dels estudiants que ha superat tots els crèdits matriculats anava a classe sempre o gairebé sempre. Naturalment no es pot afirmar que ho van aprovar tot perquè anaven sempre a classe, però existeix una relació i un vincle entre l'assistència a classe i el rendiment acadèmic. La constant que hem observat és que alt rendiment acadèmic i alta assistència a classe coincideixen, de la mateixa manera que coincideixen els casos entre baix rendiment acadèmic i poca assistència a classe. Malgrat la

provisionalitat d'aquestes dades, que requereixen que s'hi aprofundeixi, no és agosarat concloure que l'assistència continuada a classe és un dels factors que incideixen en un millor rendiment acadèmic dels estudiants.

8. Referències bibliogràfiques

ESPADA RECAREY, L. (s.f.) *El absentismo universitario. Universidad de Vigo*. [en línia] <www.cedu.es/files/absentismoestudiantil.pdf> [consulta: desembre de 2009].

FACULTAT D'ECONOMIA I EMPRESA DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA (2009). *Informe de la comissió d'Absentisme UB. Curs 2008-09*.

GRACIA EXPÓSITO, E.; DE LA IGLESIA VILLASOL, M. (c 2007.) *Absentismo entre los estudiantes de teoría económica. Un análisis cuantitativo. XVI Jornadas de la Asociación de Economía de la Educación (2007)*. [en línia] <www.congresos.ulpgc.es/aeet_aede/Descargas/Sesion4Sala5/Gracia-Delalglesia2.pdf> [consulta: desembre de 2009]

RAMÍREZ I OLLÉ, M. (2009). *Els estudiants itinerants. Un informe sociològic sobre l'absentisme estudiantil de la Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia*. Bellaterra, Universitat Autònoma de Barcelona.

RODRÍGUEZ, R.; HERNÁNDEZ, J.; ALONSO, A.; DIEZ-ITZA, E. (2003). El absentismo en la Universidad: resultados de una encuesta sobre motivos que señalan los estudiantes para no asistir a clase. *Aula Abierta*, 82, 117-145.

TURULL RUBINAT, M. i ROCA ACEDO, B. (en premsa, previsió 2010), *El rendiment acadèmic de l'alumnat de primer curs de Dret a la Universitat de Barcelona. Una anàlisi dels resultats i de les seves causes*. Barcelona: AQU Catalunya.